Príhovor kňazom v diecéze Hradec Králové (23.11.2026)

***„No tento poklad máme v hlinených nádobách.“* (2 Kor 4,7)**

Ctený spolubrat Jan a Prokop, drahí spolubratia, ďakujem za pozvanie prísť k Vám do diecézy Hradec Králové. Chcel by som vás pozvať k úprimnému, bratskému a otvorenému uvažovaniu o našom spoločnom povolaní. A chcem povedať ešte niečo. Aj ja sa učím počúvať, rozumieť, rozlišovať a dozrievať vo svojej službe. Preto by som sa chcel spolu s vami zamyslieť nad niekoľkými otázkami, ktoré považujem za veľmi dôležité aj pre náš spoločný život kňazov ako bratov.

1. Aby sme nestratili Krista

Drahí bratia, keď uvažujem nad naším kňazským životom, vracia sa mi jedna zásadná otázka: Čo je tým najdôležitejším, čo si potrebujeme uchovať počas všetkých rokov našej služby? Je to naša pastoračná horlivosť, teologické vedomosti, skúsenosti, ktoré postupne získavame? Všetko toto má nepochybne svoju hodnotu. Ale v hĺbke nášho povolania sa nachádza niečo, čo všetky tieto veci predchádza a dáva im zmysel. Je to náš osobný vzťah s Ježišom Kristom. On je dôvodom, pre ktorý sme sa rozhodli darovať svoj život Bohu a ľuďom. A on musí zostať aj dôvodom, pre ktorý v tomto rozhodnutí každý deň vytrvávame. Boží Syn hovorí apoštolom: „Nie vy ste si vyvolili mňa, ale ja som si vyvolil vás“ (Jn 15,16). Tieto slová nám pripomínajú, že na začiatku nášho kňazstva nestálo iba naše ľudské rozhodnutie. Predchádzalo mu Pánovo pozvanie. On sa na nás zahľadel, poznal naše schopnosti, ale aj naše slabosti, a predsa nás povolal. Nevybral si nás preto, že sme boli dokonalí alebo lepší než ostatní. Povolal nás z lásky. A práve vedomie, že sme najskôr milovaní a až potom poslaní, považujem za jeden z najdôležitejších základov zdravého a radostného kňazského života. Možno by bolo dobré vrátiť sa občas v spomienkach k začiatkom svojho povolania. K chvíľam, keď sme v sebe rozpoznávali Kristovo pozvanie, k rokom prípravy v seminári, ku dňu našej vysviacky. Koľko úprimnej túžby, radosti a odhodlania sme vtedy prežívali! Každý z nás má svoj vlastný príbeh povolania. A každý z nás odvtedy prešiel kus cesty. Niečo sa nám podarilo, niečo nás prekvapilo, niečo nás možno aj bolelo. Získali sme skúsenosti, ale možno sme stratili aj niektoré predstavy a očakávania. To všetko patrí k nášmu dozrievaniu. Dôležité však je, aby sme uprostred týchto zmien nestratili Toho, ktorý nás povolal.

Osobitne by som sa chcel pristaviť pri radosti z kňazstva. Nemám na mysli neustálu dobrú náladu alebo neprítomnosť problémov. Veď každý z nás pozná chvíle únavy, sklamania či bolesti. Myslím skôr na tú hlbokú vnútornú radosť, ktorá vyrastá z vedomia, že náš život patrí Kristovi a že nás on neopúšťa. Táto radosť sa niekedy môže stratiť pod nánosom každodenných starostí. Môže ju oslabiť rutina, neúspech alebo postupne narastajúca zatrpknutosť. Preto je dobré položiť si otázku: Nevytráca sa z

môjho kňazstva radosť? A ak áno, čo je jej príčinou? Je to únava, ktorú potrebujem riešiť, alebo som sa možno prestal vracať k prameňu, z ktorého táto radosť vyrastá?

Drahí bratia, možno sa dnes každý z nás nachádza na inom úseku svojej kňazskej cesty. Niekto prežíva prvotné nadšenie, iný pokojné dozrievanie, ďalší náročné obdobie skúšok. Ale všetci sa môžeme stretnúť pri tej istej otázke: Je Kristus aj dnes stredom môjho života tak, ako som po tom túžil v deň svojej vysviacky? Nemusíme si na ňu odpovedať rýchlo. Možno si zaslúži chvíľu ticha pred svätostánkom, osobnú modlitbu alebo úprimný rozhovor s duchovným sprievodcom.

Som presvedčený, že skutočná obnova nášho kňazského života sa začína práve tu. Nie v tom, že budeme dokonalí, ale v tom, že sa budeme neustále vracať ku Kristovi. Najväčším nebezpečenstvom nášho kňazstva totiž nie je iba to, že budeme unavení alebo že sa nám niečo nepodarí. Oveľa vážnejšie by bolo, keby sme uprostred všetkého, čo robíme pre Krista, postupne prestali žiť s Kristom

2. Poklad v hlinených nádobách – veľkosť povolania a krehkosť povolaného

Drahí bratia, keď apoštol Pavol píše Korinťanom o svojom apoštolskom poslaní, používa jeden mimoriadne krásny a pravdivý obraz: „No tento poklad máme v hlinených nádobách, aby mal Boh zvrchovanú moc, a nie my.“ (2 Kor 4,7). Myslím si, že tieto jeho slová v sebe nesú hlbokú pravdu o našom kňazskom živote. Pavol dobre poznal veľkosť poslania, ktoré mu Kristus zveril. Zároveň však poznal aj vlastnú slabosť a obmedzenia. Nikdy nepovažoval sám seba za zdroj sily, ktorou ohlasoval evanjelium. Vedel, že poklad pochádza od Boha, zatiaľ čo on sám zostáva krehkým človekom, ktorému bol tento poklad zverený. Aj naše kňazstvo je nesmierne vzácnym darom. Pri oltári konáme v osobe Krista Hlavy, ohlasujeme Božie slovo, vysluhujeme sviatosti a sprevádzame ľudí na ich ceste k Bohu. Je to poslanie, ktoré nás ďaleko presahuje. Ale sviatosť posvätného stavu nás neprestala robiť ľuďmi. Neodstránila našu povahu, citový život, schopnosti ani obmedzenia. Zostávame mužmi, ktorí môžu prežívať radosť a nadšenie, ale aj osamelosť, únavu či sklamanie. Môžeme úprimne milovať Ježiša a verne slúžiť ľuďom a zároveň zápasiť s vlastnými problémami. Môžeme byť dobrými kňazmi a predsa potrebovať pomoc.

Niekedy mám pocit, že práve túto skutočnosť si potrebujeme častejšie pripomínať. My sami, ale aj veriaci, ktorým slúžime. Od kňaza sa prirodzene očakáva veľa. Má byť oporou, dobrým kazateľom, citlivým spovedníkom a zodpovedným pastierom. Mnohé z týchto očakávaní vyplývajú zo samotného kňazského poslania. Ale akoby sme niekedy zabúdali, že aj ten, kto povzbudzuje druhých, potrebuje byť povzbudený. Aj ten, kto počúva trápenia druhých, potrebuje niekoho, kto vypočuje jeho. Aj ten, kto sa denne modlí za svojich veriacich, potrebuje vedieť, že sa niekto modlí aj za neho.

V katolíckej teológii poznáme zásadu, že milosť prirodzenosť neničí, ale ju zdokonaľuje. Táto krátka veta má veľký význam aj pre náš každodenný život. Božia milosť nepôsobí

tak, že by z nás robila bytosti bez ľudských potrieb a hraníc. Naša duchovná horlivosť neodstraňuje potrebu spánku, či starostlivosti o telesné a duševné zdravie. A ak niekto z nás prežíva vážnejšie psychické ťažkosti, vyhľadanie odbornej pomoci nemusí byť prejavom nedostatku viery. Môže byť práve prejavom zodpovednosti za život a povolanie, ktoré sme prijali.

Možno sa nám niekedy ťažko prijíma vlastná slabosť. Najmä ak sme zvyknutí byť tými, ktorí pomáhajú druhým. Kňaz môže mať pocit, že musí byť vždy silný, že nemá právo priznať únavu alebo že by prosbou o pomoc sklamal očakávania ľudí. Lenže aj Pán Ježiš, pravý Boh a pravý človek, prijímal ľudskú blízkosť. Mal svojich priateľov, prijímal pohostinnosť v ich domoch, plakal pri Lazárovom hrobe a v Getsemanskej záhrade prosil učeníkov: „Ostaňte tu a bdejte so mnou“ (Mt 26,38). Jeho ochota prijať blízkosť druhých nebola popretím jeho poslušnosti Otcovi. Bola prejavom pravdivosti jeho ľudského života.

Drahí bratia, pri tomto uvažovaní myslím aj na tých z nás, ktorí možno práve teraz prechádzajú náročným obdobím. Chcel by som, aby sme všetci vedeli, že takéto obdobia nás automaticky nestavajú mimo nášho povolania ani mimo kňazského bratstva. Potrebujeme si pomáhať zostávať vernými Kristovi aj vtedy, keď zakusujeme svoju krehkosť. Pavlov obraz hlinenej nádoby nás napokon vedie ešte k jednej dôležitej skutočnosti. Hlinená nádoba je aj pripomienkou, že moc evanjelia nepochádza od nás. To je veľmi oslobodzujúce. Nemusíme mať odpovede na všetky otázky ani zvládnuť každú situáciu vlastnými silami. Boh môže konať veľké veci aj prostredníctvom našej slabosti. Veď sám Pavol počul od Pána: „Stačí ti moja milosť, lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti“ (2 Kor 12,9). Tieto slová nás nepozývajú k pasivite, ale k pokore a dôvere.

3. Nikto z nás by nemal zostať sám

Drahí bratia, keď premýšľam o našom kňazskom živote, čoraz viac si uvedomujem, akým veľkým darom je skutočné bratstvo. Pri kňazskej vysviacke sme každý osobne odpovedali na Kristovo povolanie, ale nevstúpili sme do života, ktorý by sme mali prežívať osamote. Stali sme sa súčasťou spoločenstva kňazov, ktorých spája ten istý Kristus, tá istá sviatostná milosť a spoločná zodpovednosť za Boží ľud. Kňazstvo nie je iba osobným vzťahom jednotlivca s Bohom. Má aj hlboký rozmer spoločenstva. A myslím si, že práve tento rozmer potrebujeme v našom živote stále nanovo objavovať.

Druhý vatikánsky koncil nám v dekréte Presbyterorum ordinis pripomína, že kňazi sú medzi sebou spojení osobitným sviatostným bratstvom, ktoré sa má prejavovať vzájomnou duchovnou i materiálnou pomocou, spoločným úsilím a konkrétnymi skutkami lásky (porov. PO 8). Je to krásna myšlienka, ale zároveň aj veľmi konkrétna výzva. Pretože bratstvo sa nedá vytvoriť iba tým, že patríme do tej istej diecézy a

stretávame sa. Všetky tieto stretnutia sú potrebné a vzácne, ale samy osebe ešte nezaručujú, že sa skutočne poznáme a že sa o seba navzájom zaujímame.

Bolo by dobré položiť si celkom jednoduchú otázku: Ako dobre poznám svojich spolubratov? Viem, čo ich teší? Viem, čo ich trápi? Kedy som naposledy zavolal niektorému zo svojich spolubratov nie preto, že som od neho niečo potreboval, ale jednoducho preto, aby som sa opýtal, ako sa má? Možno sa nám tieto otázky zdajú príliš obyčajné. Ale práve v obyčajných veciach sa často ukazuje pravdivosť našich vzťahov. Niekedy môže spoločný obed, prechádzka, rozhovor pri káve alebo obyčajný telefonát znamenať oveľa viac než veľké slová o bratstve.

Osobitne myslím na chvíle, keď niektorý z našich spolubratov prežíva náročné obdobie. Môže ísť o osobnú krízu, alebo ťažkosti vo farnosti. Niekedy sa takéto zápasy navonok vôbec neprejavujú. Kňaz ďalej slávi sväté omše, spovedá, vybavuje farské povinnosti a ľudia možno ani netušia, čo sa odohráva v jeho vnútri. Preto je dôležité, aby sme boli voči sebe pozorní. Nie z nezdravej zvedavosti alebo potreby kontrolovať život druhého, ale z úprimnej bratskej lásky. Aby sme si všimli, keď sa niektorý spolubrat postupne uzatvára, stráca radosť alebo sa prestáva stretávať s ostatnými. A aby sme sa nebáli urobiť prvý krok.

Apoštol Pavol píše Galaťanom: „Neste si vzájomne bremená, a tak naplníte Kristov zákon“ (Gal 6,2). V tejto krátkej vete nachádzam krásne vyjadrenie kňazského bratstva. Všimnime si, že Pavol nehovorí, aby sme iba obdivovali tých, ktorí dokážu všetko niesť sami. Ani nehovorí, aby sme slabších napomínali, že majú byť silnejší. Pozýva nás vstupovať do života druhého človeka s ochotou pomôcť. Niekedy to znamená vypočutie, modlitbu, inokedy povzbudenie alebo pomoc pri hľadaní odborného riešenia. Niekedy možno stačí jednoducho zostať pri bratovi, ktorý práve prechádza ťažkým obdobím.

Ale bratstvo má aj druhú stránku, na ktorú by som nechcel zabudnúť. Nestačí iba vedieť pomoc ponúknuť. Potrebujeme sa učiť ju aj prijímať. A to nie je vždy jednoduché. Kňazi sme zvyknutí byť tými, ktorí pomáhajú druhým, a niekedy môže byť pre nás náročné priznať, že aj my sami potrebujeme podporu. Nemusíme hovoriť o svojom vnútri každému. Je však dôležité mať aspoň niekoho, komu môžeme dôverovať a pred kým nemusíme hrať nijakú úlohu.

Osobitné miesto v našom srdci by mali mať starší a chorí kňazi. Mnohí z nich zasvätili desaťročia svojho života službe veriacim. Dnes už možno nemajú sily na aktívnu pastoráciu, niektorí prežívajú zdravotné ťažkosti alebo samotu. Ale ich miesto v našom kňazskom spoločenstve sa tým nijako nezmenšuje. Ich modlitba, skúsenosti a svedectvo vernosti zostávajú pre diecézu vzácnym darom. Bolo by krásne, keby žiadny z našich starších spolubratov nemal pocit, že keď už nemôže aktívne pôsobiť, prestal byť súčasťou nášho spoločného života. Aj obyčajná návšteva, telefonát či pozvanie na spoločné stretnutie môžu byť prejavom vďačnosti a bratstva.

4. Kňazom sa stávame, kňazmi dozrievame

Drahí bratia, keď sa obzeráme za rokmi svojej kňazskej služby, možno si uvedomujeme, ako veľmi sme sa za ten čas zmenili. Získali sme skúsenosti, naučili sme sa lepšie rozumieť ľuďom, prešli sme chvíľami radosti aj sklamania. A možno sme tiež spoznali niečo zo seba samých, čo sme v deň svojej vysviacky ešte netušili. Myslím si, že je dobré vnímať túto životnú cestu ako neustále dozrievanie. Sviatosť posvätného stavu nám vtlačila nezmazateľný duchovný znak a natrvalo nás pripodobnila Kristovi Kňazovi. To však neznamená, že sme sa v deň vysviacky stali hotovými, zrelými a dokonalými ľuďmi. Prijali sme veľký dar, ale zároveň sme vstúpili na cestu, na ktorej sa máme učiť tento dar stále hlbšie chápať a žiť. Nestačí spoliehať sa na prvotné nadšenie, na vedomosti získané počas seminárnych rokov alebo na skúsenosti, ktoré sme nadobudli v pastorácii. Každý deň potrebujeme znovu spolupracovať s milosťou, ktorú sme prijali.

Veľmi dôležitou súčasťou nášho dozrievania je aj schopnosť vytvárať zdravé vzťahy. Kňazský celibát, ktorý sme slobodne prijali, nie je odmietnutím ľudskej lásky ani popretím našej citovej prirodzenosti. Je osobitným spôsobom darovania sa Kristovi a jeho Cirkvi, znamením Božieho kráľovstva a svedectvom o tom, že konečným naplnením ľudského srdca je Boh. Práve preto však potrebuje ľudskú i duchovnú zrelosť. Celibát nás nezbavuje potreby priateľstva, spolupatričnosti a zdravých medziľudských vzťahov. Naopak, pozýva nás učiť sa milovať slobodne, nezištne a s čistým srdcom. Ak tieto vzťahy zanedbávame, môžeme sa postupne uzatvárať do osamelosti, ktorá nás ochudobňuje. A ak v nich nedokážeme zachovávať primerané hranice, môžeme zraniť seba i druhých. Aj tu preto potrebujeme pravdivosť, sebapoznanie, duchovné sprevádzanie a ochotu neprestávať rásť.

Možno je dobré pripomenúť si aj jednu veľmi jednoduchú skutočnosť. Nikto z nás nevie, koľko rokov kňazskej služby má ešte pred sebou. Niekto je na začiatku, iný uprostred a ďalší sa už obzerá za desaťročiami svojho života. Ale všetci máme pred sebou dnešný deň. A práve dnes môžeme urobiť malý krok k väčšej vernosti, trpezlivosti, modlitbe alebo ľudskej zrelosti. Nemusíme všetko zmeniť naraz. Niekedy sa skutočné dozrievanie uskutočňuje v celkom nenápadných rozhodnutiach: nájsť si čas na modlitbu, zavolať spolubratovi, s ktorým sme sa odcudzili, požiadať o pomoc alebo sa jednoducho rozhodnúť začať znova.

Kňazská vysviacka je udalosťou jedného dňa, ale vernosť kňazskému povolaniu je cestou celého života. A na tejto ceste sa neprestávame učiť. Učíme sa milovať, odpúšťať, slúžiť, počúvať, prijímať pomoc a znovu začínať. Pretože aj po mnohých rokoch kňazstva zostávame predovšetkým učeníkmi Ježiša Krista.

5. Akou Cirkvou chceme byť jeden pre druhého?

Drahí bratia, na záver týchto úvah sa dostávam k otázke, ktorá vo mne osobitne rezonuje a ktorú považujem za veľmi dôležitú aj pre moju biskupskú službu: Akou Cirkvou chceme byť jeden pre druhého? Aké vzťahy by mali charakterizovať diecézne presbytérium? Myslím si, že práve pri týchto otázkach sa všetky predchádzajúce úvahy stretávajú. Pretože naše kňazstvo nežijeme iba ako jednotlivci. Žijeme ho spoločne, v konkrétnej miestnej Cirkvi, v ktorej sme si navzájom zverení a v ktorej máme spoločnú zodpovednosť za ohlasovanie evanjelia.

Keď Ježiš pri Poslednej večeri hovorí svojim apoštolom: „Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás“ (Jn 13,34), nepredkladá im iba krásny ideál medziľudských vzťahov. Dáva im základné poznávacie znamenie svojich učeníkov. Hneď totiž dodáva: „Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať“ (Jn 13,35). Myslím si, že tieto slová majú mimoriadnu váhu aj pre naše kňazské spoločenstvo. Ľudia totiž nevnímajú iba naše homílie, alebo pastoračné aktivity. Vnímajú aj to, ako hovoríme o svojich spolubratoch, ako riešime nezhody a či dokážeme medzi sebou prejavovať úctu. Aj naše vzájomné vzťahy sú súčasťou ohlasovania evanjelia.

Osobitne by som sa chcel pristaviť pri dôvere. Myslím si, že dôvera je jedným z najvzácnejších, ale zároveň aj najkrehkejších darov v našich vzťahoch. Nedá sa prikázať ani vytvoriť úradným rozhodnutím. Rastie z konkrétnych skúseností. Z toho, že jeho slová nebudú okamžite nespravodlivo posudzované. Že sa s jeho slabosťou nebude zaobchádzať ako so zbraňou proti nemu a že to, čo bolo povedané v dôvere, bude chránené s náležitou diskrétnosťou. Skutočná dôvera znamená, že aj napriek rozdielnosti zostávame bratmi, dokážeme otvorene povedať svoj názor bez potreby druhého ponížiť a že sa neusilujeme vytvárať medzi sebou skupiny, v ktorých jedni hovoria o druhých, namiesto toho, aby sa rozprávali spolu.

Nechcem, aby naše uvažovanie o podobe Cirkvi zostalo sústredené iba na problémy a ťažkosti. Cirkev je predovšetkým spoločenstvom ľudí, ktorých spojila Kristova láska a ktorým bolo zverené radostné poslanie ohlasovať evanjelium. Preto Vám želám, aby medzi vami bolo aj veľa obyčajnej ľudskej radosti. Aby ste sa dokázali spolu smiať, tešiť sa z úspechov druhých, oslavovať spoločné jubileá a stretávať sa bez úradného programu spoločenstva. Veď aj naša radosť, vzájomná úcta a priateľstvo môžu byť krásnym svedectvom pre veriacich. Ľudia potrebujú vidieť nielen kňazov, ktorí verne vykonávajú svoju službu, ale aj kňazov, ktorí sa majú radi.

Ďakujem vám za vašu každodennú službu, za vernosť, obetavosť a všetko dobro. Veľmi si vás vážim a som vďačný, že môžeme spoločne slúžiť Kristovi a jeho Cirkvi.